هۆکاری هەڵوێستە جیاوازەکانی لەمەر روداوەکەی کەرکوك ... عیماد عەلی

دیارە راستگۆترین و دڵسۆزترین و خۆبەخترین و خۆبەخشترین کەس و بەرگریکار لە کەرکوك بە پێی ئەوەی لەو ڕۆژەدا دەرکەوت، خەڵکە ڕەشوروت و کوردپەروەرەکەی خودی شاری کەرکوك بوون، کە بە هەموو توانا و حاڵ و ماڵی خۆیانەوە بۆ سێەمینەوە و دوور لە یەك تۆزقاڵ ترس هاتنە میدان و دەستیان لە کوشتن و لەناوبردن و وەدەرنانی ئەو جنۆکانە نەپاراست .

ئەمە لە کاتێکدا کە پێشمەرگە وەك ئەرکی سەر شانی خۆی و دڵسۆزی بۆ شارێکی کوردنشین، هیچ کەموکورتیەکی نەبوو، گیانیان بەخت کرد و ئازایەتی و پاڵەوانێتیان نواند و لە نێو پێشمەرگەکانیشدا کورانی کورکوك قسوریان نەکرد و توانیان خەونی زۆرێك لایەنی ناوەکی چ عیراقی بێت یان کەرکوکی و تەنانەت کوردستانیش، یان دەرەکی، لەگۆڕ بنێن .

بەڵام ئەوەی تێبینی دەکرا، لەو چەند سەعاتەدا، زۆرێك لایەن هەبوون هەر یەکەو بە پێی بەرژەوەندی خۆی لەو بارەوە دەدوا و بە پشتخانی حزبی و یان ناوچەچێتی یان شارچێتی قسەی دەکرد و لێدوانی دەدا، ئەمەش بۆ هەر کەسێکی ئاسایی دەریخست کە نەبونی روحی یەکگرتووی و پەرشوبڵاوی چەند کاریگەری خۆی لەسەر بیر و رەفتار و تەنانەت بۆچونی تاکی کۆمەڵگەی کوردەواری جێهێشتووە .

لە لایەکی ترەوە هەڵوێستی لایەنە نێوخۆیە عیراقی و کوردستانیەکان و دەرەکیەکانیش لەمەر پرسی کەرکوك و دوارۆژەکەی بە جوانی بۆ هەموو لایەك دەرکەوت، لەمەشدا پلان و پیلانەکانیش روون بونەوە، کێ کەمتەرخەم بوو، بەڵکو پێشیخۆش بوو کە داعش لەکەرکوك بێت نەك کورد دەسەلاتدار بێت، کێ چاوپۆشی لەو مەسەلەیە کرد و پشتگوێی خست، کە دەیتوانی تەنانەت بە لێدوانێك هەڵوێستی راستەقینەی خۆی دەربڕێت، کەچی قروقەپی لێکرد، کێ ئاواتەخواز بوو کە روداوەکە درێژەبکێشێت و فشارەکانی سەر موسڵ کەم بێتەوە و تەنانەت وردە دەزوی پشت سیناریۆکە بە شێوەیەك بۆ هەموو لایەك دەرکەوت، کە لەم کردەوە تیرۆریستیە هەندێك عەسکەری و سەرتاپا سیاسیەی داعش کێ بە هەر جۆرێك لە جۆرەکان بەشدار بووە . تەنانەت لە نێو ئەو هەموو لایەنانەدا دووبەرەکی نێوان هەردوو باڵی یەکێتی نیشتمانی

کوردستانیش کە حزبی یەکەمی دەسەڵاتدارە لەو شارەدا بە روونی دیار بوو .

ئەمە بۆ شارێکی زۆر گرنگ و یەکجار ستراتیجی بۆ کورد و پرسەکەی و دوارۆژی بەم شێوەیە بێت و، ئەوەمان بۆ دەربخات کە یەکگرتوویی گەلی کوردستان لە چ ئاتسێکدایە و ناکۆکی لە چ قۆناغێکدا، وا خۆی فرز کردووە و پیشانی هەموو لایەکی دا کە وەزعی کوردستان چۆن چەقی بەستووە و، بەهیچ شێوەیەك دوارۆژی گەلەکەیان نەخوێندۆتەوە .

ئەمەی کەرکوك پیلانێکی دوژمنکارانەی نێودەوڵەتی و نێوخۆیی بوو کە لەدوارۆژێکی نزیکدا لایەنەکانی دەردەکەوێت و بۆ هەمووان ئاشکرا دەبێت و کاری پشت پەردەی لایەنە بەشداربووەکانی بۆ خەڵك روون دەبێتەوە . ئەوەی گرنگ و مەبەستە پلاندانەر و بەشداریکەر و هاوکاریکەریی پشت پەردەیە کە بۆ خەڵك بە جوانی دەرکەوێت .

ئەوەی لەم کردەوە درندانەیە قازانج دەکات بە پلەی یەکەم ئەنقەرەیە پێش داعش، لەبەر ئەوەی:

یەکەم : زۆر لایەن بەم کردەوە مەشغوڵ دەکات کە مەبەستیەتی لە موسڵ دوور بکەونەوە، بە تایبەتی یەکێتی و پەکەکە و تا رادەیەك حەشدی شەعبی، تاوەکو بتوانێت لە مەیدانی شەری موسڵ لە رێگەی بەرەکەی کورد یان پارتیەوە هەر چیەکی بوێت بیکات و لایەنی زاڵ لەوێدا واتە پارتی بێگومان دەبێت ملکەچی بێت، لەبەر ئەو بەرژەوەندیانەی کە لە ژیر دەستی تورکیایە و، تا ئێستا سەبەتە پر لە هێلکەکانی رادەستی ئەو کردووە ووەرینەگرتۆتەوەو وای لێهاتووە کە هەنگاوێك بۆ راوێژ و رازیبونی ئەو نەروات .

دووەم : لەناو خۆی کەرکوکدا لایەنگران و داردەستانی تورکیا، چ لەبەرەی سونە بێت یان تورکمانەکان، بکەونە حاڵەتێك کە لە سەنگەری بەهێزیەوە لێدوان بدەن ورەفتار بکەن و بڵێن گیان و حاڵ و ماڵیان ئارام نیە و شارەکە سەقامگیر نیە و پێویستی بە هێزی تری غەیرە هەیە بۆ ئارامی شارەکە و، لەوەشدا دەتوانن یاری خۆیان بکەن و کەرکوکیش بەدەردی موسڵ بەرن .

سێیەم : فشاری زیاتر لەسەر موسڵ کەم دەبێتەوە و بەرەی نوێ دروست دەکرێت و شەرەکە درێژە دەکێشێت کە ئەمە هەمووی لە بەرژەوەندی قازانجی تورکیا و پیلانەکانیەتی . لەمەشدا زۆر کارتی لەم ناوچەیە تێکەڵ دەکرد لەوانەش:

1 – بوار بۆ حەشدی شەعبی دەکرایەوە بە زۆری بێنە ناو کەرکوکەوە، بەمەش ناکۆکی لە نێوان پێکهاتەکانی کەرکوك دروست دەبوو و تورکیاش لەدوورەوە و بە دەستی پاشکۆکانی یاریی خۆی دەکرد و بواری دەستێوەردانی بۆ ئاسان دەبوو .

2 – لایەنگرانی تورکیا بێدەنگ دەوەستان لە ئاست پشێوی و

ئاڵۆزیەکان و بەڵکو ئاگرەکەشیان خۆش دەکرد و بەرەی خۆیان قایم توند و بەگورتر دەکردەوە و، ئامادەباش دەبوون بۆ هەر ئەگەرێك کە تورکیا بە پیلانەکانی دەیتوانی بیگێڕێت .

3 – تەنانەت هەر هیچ شتێکیشی بۆ نەکرایە، دەیتوانی هاوسەنگی هێزی کوردی بۆ بەرژەوەندی پارتی دیموکرتی کوردستان بگێریت و، لەوێوە بە ئاسانی دەیتوانی فەرمانەکانی بەو رێگەوە جێبەجێ بکات، کە ئەوەش بەزەرەر بۆ کورد و، تەنانەت بۆ ئاگاداریی خۆی بۆ پارتیش دەکەوتەوە .

4- دەیتوانی کەرکوك وەك کارتێکی زۆر گەورە بۆ کێشەی موسڵ بەکار بهێنێت لە پاش رزگارکردنی و بەقەراربونی ئاسایشی شارەکە .

چوارەم: هەر هیچ نەبێت بەم کارەی تورکیا دەستی عیراقی زیاتر لە کورد بەسەر کەرکوکدا زاڵ دەکرد، کە لەلایەن ئەنقەرەوە بۆ بەرژەوەندی خۆی لە کورد باشترە، دیارە بە پێی بیرکردنەوەو پلانەکانی ئەو .

بۆیە، دەکرێت بڵێین کە ئەنقەرە رۆڵی گەورەی تێدا هەبێت و تا رادەیەکیش رۆڵی تێدەچێت بەغداش ز انیاری نهێنی هەبوبێت و، لەبەرژەوەندی خۆی زانیبێت کە ئەگەر داعش سەرکەوتو بوایە، لەدوارۆژدا بەغدا لە رزگارکردنی کەرکوك بەشدار دەبوو، بەو شێوەیەش کەرکوك بە تەواوەتی دەگەرایەوە باوەشی ناوەند و هێزە پیلانگێڕەکان و، سیناریۆیە نێوخۆییو دەرەکیەکە سەرکەوتو دەبوو .